

Udstilling i Slagelse.

Ifølge Overenskomst mellem Sorø og Præstø Amters landøkonomiske Selskaber samt Slagelse og Næstved Industriforeninger afholdes en Udstilling i Ridehuset i Slagelse fra Onsdag den 16de til Søndag den 20de Oktober.

For at deltage som Udstiller fordres:

- 1) at Vedkommende selv eller i sin Bedrift har produceret de udstillede Gjenstande;
- 2) at han har Bopæl i de nævnte Amter eller paa Sorø Akademies Gods i Holbæk Amt eller lader sig optage som Medlem i et af de nævnte Selskaber.

Anmeldelser om hvad der ønskes udstillet tilstilles, senest til 7de Oktober, Lokalkomiteen i Slagelse (dHr. W. Lauritzen og Maler Nielsen) eller dHr. Bloch og Hoffmann i Næstved eller Komiteens Formand, Tægermester Bøch, Valdbhugaard ved Slagelse.

Gjenstandene maa være tilstede den 14de Oktober, levende Dyr dog først den 15de, Kl. 12 Middag.

Bedømmelsen af alt finder Sted Tirsdag den 15de.

De udstillede Gjenstande blive at henføre til følgende Klasser:

- 1) Tillægsdyr af de forskellige Husdyrarter;
- 2) Agerbrugets Frembringelser i raa og forarbejdet Tilstand;
- 3) Meieri- og Skæferiprodukter;
- 4) Havefager, Rodfrugter, Produkter af Biavl, Skovdrift og Fiskeri;
- 5) Metalarbejder, Maskin- og Agerdyrkningsredskaber, Vogne etc.;
- 6) Arbejder i Træ, Horn, Ben og Læder;
- 7) Bogtryk, Afbildninger, Fotografi, Malerarbejder;
- 8) Vævede og spundne Sager, Beklædningsgjenstande osv.;
- 9) Sager, som ikke kunne henføres under nogen af de ovenstaaende Klasser, f. Ex. Tobaksfabrikata, Rebslagerarbejde.

Af Sædevarer modtages mindst 2 Skjæpper, af mindre Frøsorter mindst $\frac{1}{4}$ Skjæppe, af Smør fra Producenter, der holde høist 20 Kær, idetmindste 8 Pd., af større Koldhold mindst $\frac{1}{8}$ Tønde.

Udstillingens Aabning skeer den første Dag Kl. 12 og samtidigt hermed uddeles de tilskjendte Præmier, der ville bestaa af Medailler af Sølv og Bronze samt Diplomer for hæderlig Omtale.

Salgsprisen paahæftes ethvert udstillet Stykke, men alle Salg skee ved Komiteen, og intet maa uden særlig Tilladelse borttages, før Udstillingen er forbi.

Bortlobning af de i Udstillingen kjøbte Gjenstande finder Sted.

Afgangskort faaes ved Indgangen for 1 Mk., men gjældende for hele Tiden og lydende paa Navn for 4 Mk.

Ovenstaaende Bekjendtgjørelse vil sikkert allerede ad andre Veie være Tidsskriftets Læsere bekendt, den vil desuden her komme Offentligheden saa sent for Die, at det ikke vil kunne forøge Deltagelsen iaar, at vi omtale den, men da det er en tildels ny og, som det forekommer os, heldig Tanke, der forhaabentlig for Fremtiden oftere vil blive bragt i Anvendelse, skulle vi ledsage den med nogle faa Bemærkninger.

Jo mere udviklet Agerbruget bliver, desto større Forbringer stiller det til en kraftig Udvikling af en selvstændig Industri ved Siden af sig, men tillige ledes det til, samtidig med at det frigjør sig for Fabrikationen af en Mængde Sager, som det tidligere har været henvist til at skaffe sig selv, ved Industri- og Fabrikbrug, knyttede til selve den landøkonomiske Bedrift, at søge en Del af Produkterne ombannede til mere forædlede Former, inden det givør Slip paa dem. I første Henseende er Trangen allerede stærk for Haanden, i sidstnævnte vil den sikkert snart gjøre sig gjældende. Saalænge Agerbruget er raat og arbejder med ringe Driftskapital, og det derfor søger at frigjøre sig for enhver øieblikkelig direkte Udgift saa meget mere som det da ogsaa kun mere undtagelsesvis betaler sig for det at benytte sig af de finere, bedre og kostbarere Redskaber, Maskiner og Økonomigjenstande, som en mere udviklet Industri kan stille til dets Raadighed, — saalænge har det tildels nok i sig selv, hjælper sig selv, laver sine egne Plove, Harver, Vogne, lader den nærmeste Smed og Hjulmand forfærdige de Skovle, Spader, Grebe osv. osv., som det har Brug for, væver selv sine Tøier, spinder selv sine Reb, ikke at tale om, at det daglige Behov af Brød, Ol, Stivelse osv. tilvirkes i Husene selv. Men her

som overalt maa „Arbeidet deles og stilles“, naar der først kommer Velstand, og denne Ordning undlader aldrig at være en ny Kilde til Velstand, naar den tages paa rette Vis. De fleste større Redskaber kjøbes nu paa Fabrikkerne, de fortrinlige nyere Haandredskaber, om i og for sig dyrere, svarer det dog god Regning at kjøbe hos de Værktøjsfabrikanter, hvoraf flere og flere fremkomme i Landets forskjellige Egne, fremfor selv at lade dem lave; i en Mængde Huse byttes Rugen bort med Brød, Øllet kjøbes, osv. Denne Fordeling af Arbeidet er sikkert økonomisk rigtig og maa i de fleste Tilfælde anses for heldig, men vi skulle dog strax forvare os mod ikke at ville tillægge Husindustrien og Husfliden den Betydning, som der tilkommer den baade i økonomisk og navnlig i moralsk Henseende; vi beklage netop meget den Tilfidsfølelse og Mistredit, hvori Hjemmesliden og Aftenarbeidet er kommet, og tro at ethvert Middel til atter at fremhjælpe disse maa hilses med Glæde, men som et Middel i denne Retning kan netop en Udstilling, som den her omtalte, virke meget; ikke behøver Husarbeidet paa alle Omraader ængstelig at holde sig tilbage fra en Konkurrence med den selvstændige Industri, naar man blot ikke som tidligere vil lave noget af hver Slags eller i al Fald af en Mængde forskjellige Brugsgjenstande, men blot holde sig til en enkelt; man kan da til denne ene anskaffe langt bedre Hjælpemidler end ellers, man vinder efterhaanden stor Erfaring og Indsigt i den, man faaer forholdsvis meget mere og meget bedre Arbeide udført; vel vil man ikke selv kunne have Brug for alt, hvad man af en saadan enkelt Art i de ledige Vintertimer kan lade lave, men fordelagtigst vil det dog være at lave af den ene Slags til Salg, og saa at kjøbe det andet, man skal bruge. Det vigtige Niemed med Husfliden, at lade Lediggang med alle dens Under fortrænge af Flid og Bessjæftigelse, vil paa denne Maade opnaaes, og det uden at foranledige nogen Udgift, saaledes som man saa ofte og tildels med Rette har beskjyldt Husfliden for, idet man har sagt at kunne kjøbe Brugsgjenstandene billigere og bedre, end ved selv at lave dem; — nei, Husfliden vil paa denne Maade atter kunne blive økonomisk fordelagtig og da forhaabentlig atter vinde den Plads i Huslivet, som man af saa mange Grunde maa ønske, at den kan indtage.

Men om end skilte, er dog en stadig Samvirken og Tankeudværling mellem Fabrikanten og Haandværkeren paa den ene Side og Landmanden paa den anden ei blot ønskelig men nødvendig, naar de forskjellige Brugsgjenstandes Forbedring og Forværling ikke skal gaa meget famlende og langsomt for sig. En saadan Samvirken medføres jo ganske vist tildels af den daglige

Handlen, men langt fyldigere og kraftigere skeer dette, langt klarere fremtræder Landmandens Ønsker om mulige Forbedringer, som det er Fabrikantens Sag at opbyde sin Kunst for at afhjælpe, naar man, som ved den ovenfor omtalte Udstilling, søger at bringe ikke blot en større og mere omfattende Samling af Forbrugsgjenstande tilveie, men ogsaa ved den større Samling af Indsigt, som Bedømmelseskomiteerne maa forudsættes at indeslutte, klarere og sikkrere kan udtale Brugernes Ønsker og Naad. — Saavel ved de store Landmandsmøder som ved de Udstillinger, som enkelte af Landbosforeningerne i de sidste Aar have foranstaltet, har man søgt at benytte dette Udviklingsmiddel, men rimeligt er det, at man, ved saaledes som her at give Industrien en mere ligestillet Plads, ved ligefrem at kalde den til en fideordnet Deltagelse, vil bringe denne til i en endnu fyldigere Grad at lade sig repræsentere ved Udstillingerne til lige stort Gavn for den og for Algerbruget, for Haandværkeren og for Landmanden. Denne Tanke er saa sund i sig selv, at den gennemført paa rette Maade vil kunne blive af stor Betydning for Landbrugets Rentabilitet og for de forskjellige Haandværksgrenes Udvikling.

Vi tro derfor, at denne Art af Udstillinger maa have en Fremtid for sig, og i denne Forventning skulle vi sluttelig i Korthed meddele den hidtidige Historie for denne den første forenede mindre Landbrugs- og Industriudstilling efter en Meddelelse derom, der velvillig er bleven os tilsendt.

I Aarene 1843 til 1847 afholdtes aarlige „Kreatur- og Vareudstillinger“ eller saakaldte Bazarer i Næstved paa Foranstaltning af Præstø og Sorø Amters Landbosforeninger, og de mødte megen Velvillie og almindelig Paasjønneelse. Ideen dertil udgik fra afbøde Etatsraad Neergaard til Gundersløvholm, der hele Tiden var Formand i Komiteen for disse Udstillinger, der først standsedes ved Krigsbegivenhederne 1848. Kammerraad Andersen paa Gundersløvholm, der allerede havde været medvirksom ved de første Udstillinger, modtog ved Etatsr. Neergaards Død det paa en Maade som en Arv at foranledige disse Udstillinger fortsatte, og hans rastløse Iver for at gavne Almenvellet har heller ikke svigtet i denne Retning. Da Industriforeningen i Næstved for nogle Aar siden oprettedes, og han som Repræsentant i dennes Bestyrelse fik Leilighed til nærmere at kjende Foreningens Virksomhed, saae han strax, at en Samvirken gennem fælles Udstillinger af Landbosforeningerne og Industriforeningen maatte være ønskelig og hensigtsmæssig. — Den sidste ulykkelige Krig bragte imidlertid desværre atter en Standsning i alt, men en af dennes Følger blev dog

netop, at der i Efteraaret 1864 til Fordel for de Saarede og de Falbnes Efterladte, efter et fra Jægermester Bøch til Valdbhygaard udgaaet Forslag, rundt om i Præstø og Sorø Amter afholdtes Udstillinger med Prisbelønninger for alle Sorter landøkonomiske Produkter og Redskaber, saavel som for andre Brugsgjenstande, hvilke Udstillinger fik et i det Hele heldigt Udfald og indbragte en klækelig Sum Penge; tillige godtgjordes der ved dem, at lignende Foretagender ville kunne faae stor Betydning i ren landøkonomisk Retning. Desuden viste det sig ved den Udstilling, der i dette Tiemed afholdtes i Næstved, dels at Præstø og Sorø Amter ligge godt for hinanden til Samvirken ved mere omfattende Foretagenders Fremme, dels at der i Næstved findes særdeles gode Lokaler til slige Udstillinger ligesom ogsaa fortrinlige og beredvillige Kræfter til at være medhjælpsomme ved disse, og paa en Forespørgsel i saa Henseende til Industriforeningen i denne By modtoges et meget imødekommende Svar.

Paa et Møde sidste Efteraar i Sorø landøkonomiske Selskab forelagde Kammerraad Andersen sin Plan, der gik ud paa, at Udstillinger af Industri- og Landbrugsprodukter afværgende skulle afholdes i Næstved og Slagelse, og at Industriforeningerne i disse to Byer samt Præstø, Sorø og Holbæk Landboforeninger skulle vælge Delegerede til at lede Udstillingerne, og af Sorø landøkonomiske Selskab, der enstemmig billigede hans Plan, blev han bemyndiget til at sætte sig i Forbindelse med de andre Foreninger for at opnaa en saadan Samvirken. Baa de Præstø Amts Landboforening og begge Industriforeningerne tiltraadte beredvilligt Forslaget, og disse sidste erklærede sig endog villige til at bære enhver Udgift ved Forberedelserne til Udstillingerne imod at søge Dækning i en billig Entré af de Besøgende, og det er nu som et første Udbytte af disse Forhandlinger, at den ovenfor omtalte Udstilling iaar bliver afholdt i Slagelse.
